

RUOAN MAINETEKIJÖISTÄ

Luomu ja nimisuojarahjestelmä brändäyksessä

MARJO SÄRKKÄ

Helsingin yliopisto/Ruralia-instituutti

marjo.sarkka@helsinki.fi

Luomuelintarvikepäivät, 27.9.2023, Helsinki

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku

UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

MAINE JA SIITÄ VIESTIMINEN

LUOMU JA NIMISUOJA BRÄNDÄYSKEINONA

NIMISUOJA STRATEGISESTA NÄKÖKULMASTA

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku

UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

MAINE JA SIITÄ VIESTIMINEN

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku

UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Hyvä maine ja hyvä laatu

**Laadulla on objektiivinen ja subjektiivinen ulottuvuus
(Grunert, 2005):**

Objektiivinen: Tuotteen fyysiset ja aistinvaraiset ominaisuudet (elintarviketeknologiset tekijät)

Subjektiivinen: Kuluttajan kokema laatu, laatutekijöistä osa immateriaalisia

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

MAINE

(Hall, 1999)

Maine on Hiljaista tietoa

- koodaamatonta, **aiempi kokemus**
- face-to-face kontaktit -> aikaa vievää

Yksiselitteistä

- koodattua, **oletettua** ja täsmällistä

Luomu ja nimisuoja ovat EU:n lainsäädännössään määrittelemiä laatujärjestelmiä. **Viesti** luonnonmukaisuudesta ja **maineesta** on siten **legitiimiä**.

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

KULUTTAJAMERKKEJÄ

Nimisuoja viestii objektiivisten
laatuominaisuuksien lisäksi
subjektiivisista laatuominaisuuksista
eli

Immateriaalisista resursseista

- Tuotteen historia
- **Maine**
- Perimätieto, tietotaito, "Savoir-faire", "Know-how"
- Kollektiivinen osaaminen/toimintakulttuuri

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

TUNNETAANKO MERKIT SUOMESSA?

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku

UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

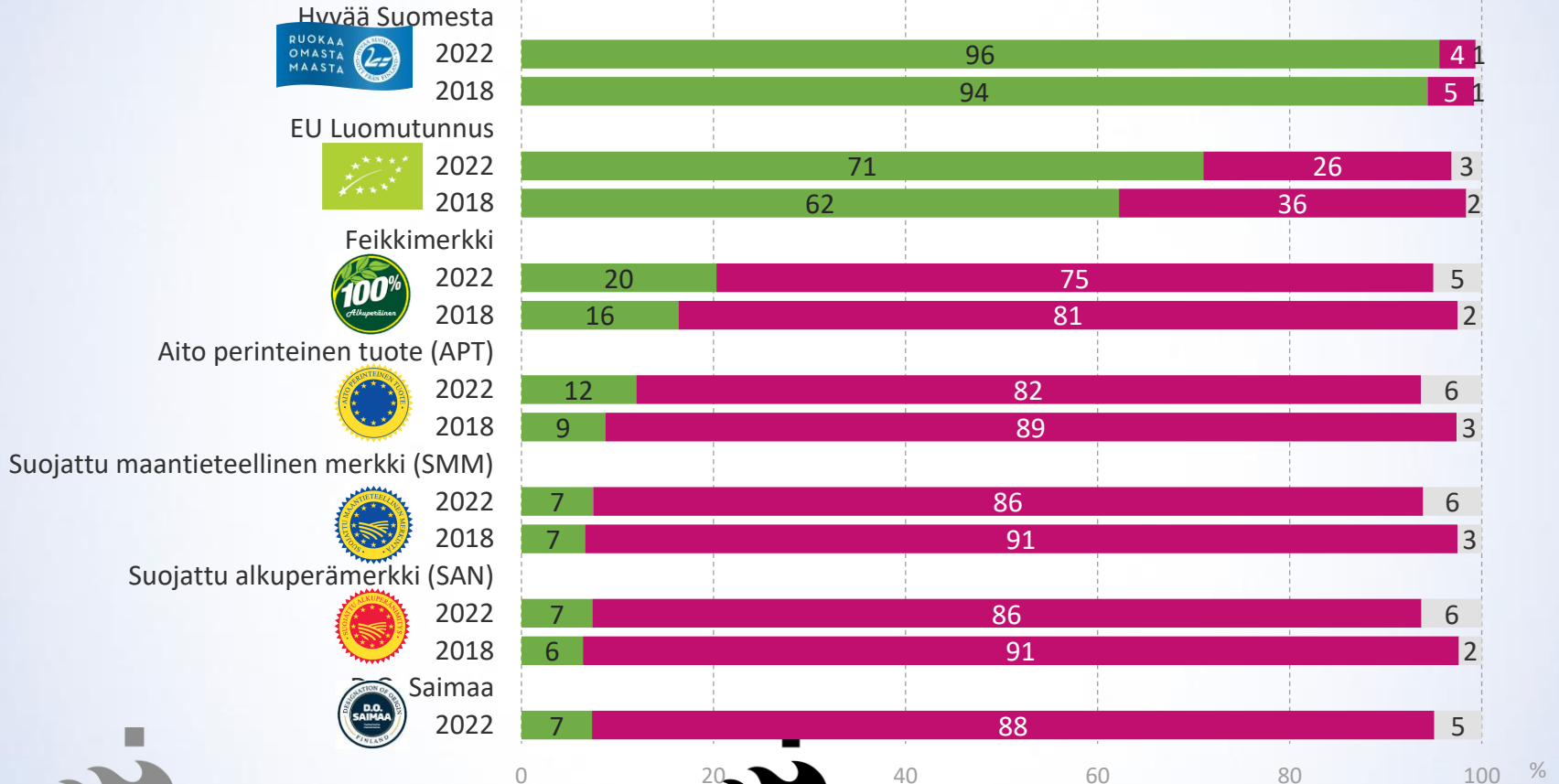

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

MITÄ SEURAAVISTA PAKKAUSMERKINNÖISTÄ OLET NÄHNYT?

Kuluttajakysely nimisuojasta 2022, Taloustutkimus, 2018/n=1004; 2022/n=501

Kyllä En EOS

Nimen oltava kaupallisessa käytössä

HELSINGIN YLIOPISTO

kaiku

UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti

Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Kuvat: Marjo Särkkä

SAN ja SMM-merkit edellyttävät

- yhteyttä tuotteen **maantieteellisen alkuperän** ja tuotteen ominaisuuksien ja laadun välillä
- järjestelmään päästäkseen on perusteltava mm. **mihin tuotteen hyvä maine perustuu**

Huom! Riittää, että on hyvämaineinen omalla alueellaan

- Järjestelmässä n. 3600 tuotetta

Prosciutto di Parma, Champagne, Kalix löjrom, Lapin Poron liha, Puruveden muikku, Camembert de Normandie, Scottish salmon, Irish whiskey...

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

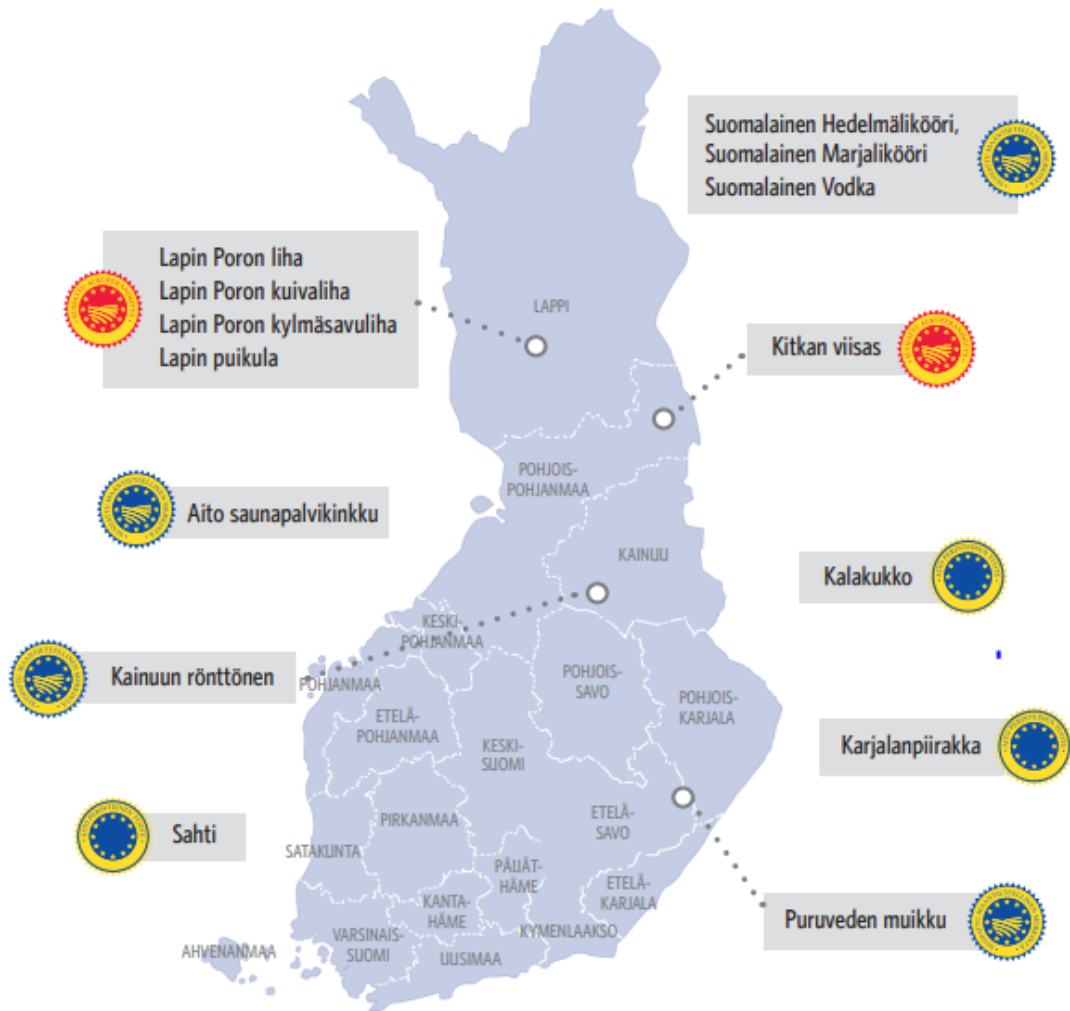
kaiku UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

SUOMALAISET NIMISUOJATUOTTEET

SAN ja SMM-suojatut maataloustuotteet ja elintarvikkeet Italiassa **alueittain**

Vertailuksi:

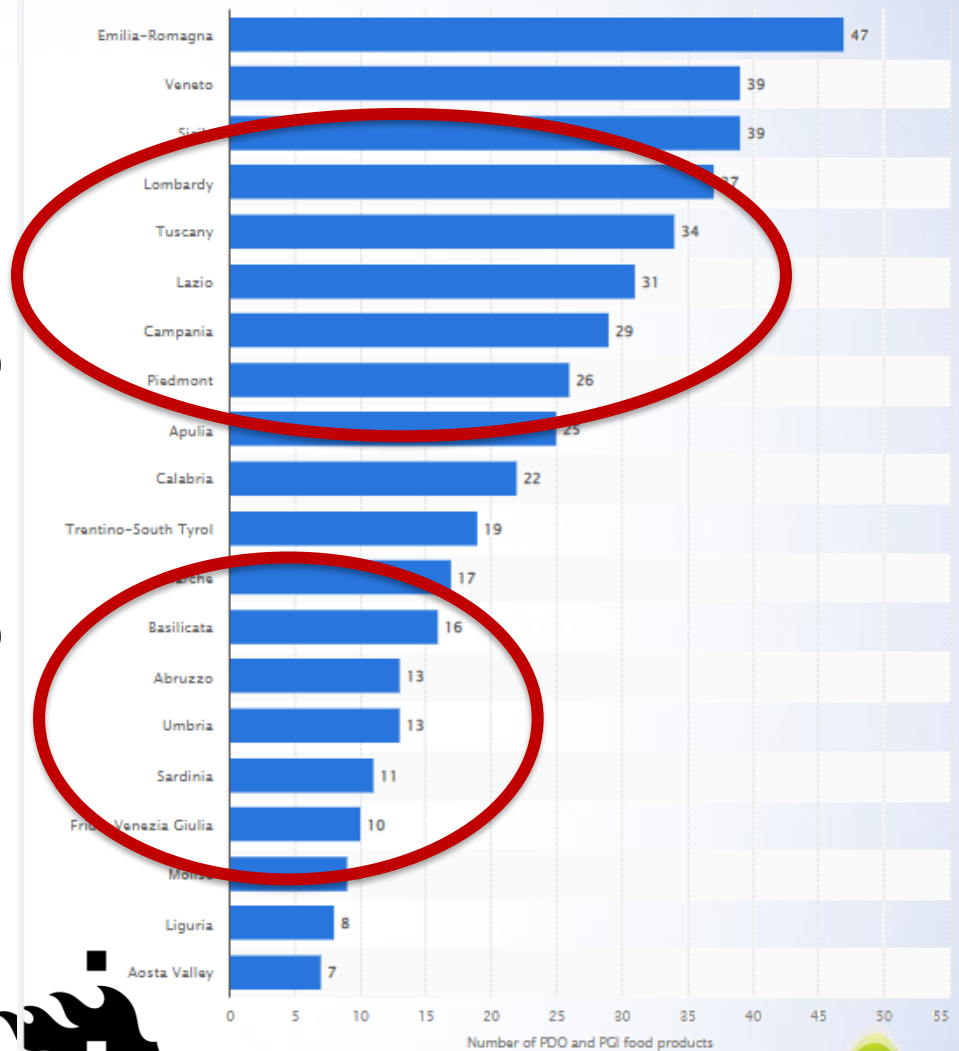
Suomalaisia tuotteita 13

➔ Suomi nyt Sardinian (11) ja Umbrian (13) tasolla

➔ Realistista Toscanan (34) ja Piemonten (26) taso

Total number of PDO and PGI food products in Italy in 2021, 2022

Lähde: Statista, 2022

Mihin suomalaisen ruoan hyvyys/maine perustuu (tai voi perustua)?

Lähde: Suomen hyvät ruoantuotantotavat ovat myyntivalttia - Ruokafakta (luke.fi)

- Suomessa hyvät ruoantuotantotavat
- Luotettavuus ja läpinäkyvyys ruoantuotantoketjussa
- Puhtaus
 - Vesi, ilma
 - Antibioottien ja torjunta-aineiden vähäinen käyttö

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

NIMISUOJA STRATEGISESTA NÄKÖKULMASTA

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku

UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

NIMISUOJA MAHDOLLISTAA VERTIKAALISEN UUELLEENKATEGORIOINNIN

(Delmestri & Greenwood, 2016).

- Vertikaalinen uudelleenkategoriointi” (*status recategorizing vertically*) eli laatustatuksen muuttaminen
- Vaiheet
 - 1) **category detachment**—*irtautuminen nykyisestä (tuntematon/bulkki) kategoriasta, esim. hakeutuminen nimisuojojärjestelmään*
 - 2) **category emulation**—*ylemmän kategorian “jäljittely”*
 - 3) **category sublimation**—*“Ylevöityminen” ja irtautuminen vanhasta/paikallisesta kategoriasta*
- Ajallisesti voi mennä n. 10 vuotta.

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Grappa del Trentino
Grappa del Veneto
Grappa del Piemonte.....
Yht. 15 eri Grappaa löytyy Giview-
tietokannasta
***Huom! Suomalainen vodka ja
Suomalainen marja-
/hedelmälikööri ovat jo
nimisuojaajärjestelmässä (v. 1995)***

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku

UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

ERILAISTAMISKEINO!

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku

UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

**Alkuperämerkintäjärjestelmissä
Globaalisti (OECD-maat)
10 000 tuotetta**

EU-nimisuojajärjestelmässä 3616

-viinit 1634

-maataloustuotteet ja elintarvikkeet 1655

-tislattut alkoholituotteet 262

-APT-tuotteet 65

Tuoteluokka 1.1.Tuore liha

Yht. 178

- SAN 48

Esim. Lapin Poron liha

Tuoteluokka 1.2.Lihavalmisteet

Yht. 196

- SAN 37, Esim. Lapin Poron kuivaliha ja Lapin Poron kylmäsavuliha

- SMM 159, Esim. Aito saunapalvikinkku/Äkta basturökt skinka

HYÖTYÄ MAHDOLLISUUKSIA

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku

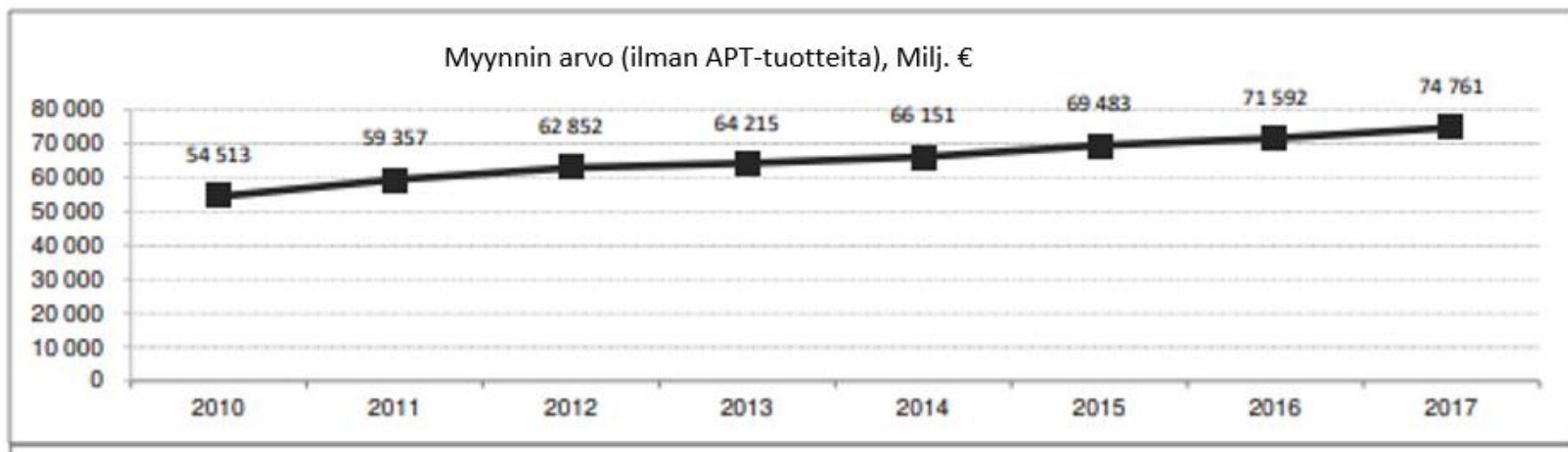
UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

EU:N NIMISUOJATUOTTEIDEN MYYNNIN ARVO (LÄHDE: EUROPEAN COMMISSION, 2021)

60 % myydään kotimaassa, 20 % sisämarkkinoilla ja 20 % EU:n ulkopuolisiin maihin.

Vertailun vuoksi: **Luomutuotteiden** vähittäismyyntin arvo v. 2021 Euroopassa **54,5 Mrd €** (Lähde:FiBL, 2023)

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Kestävien ruokajärjestelmien ajureita alueillaan
(Vandecandelaere ym., 2020)

EU:n korvamerkattu menekinedistämistuki (REA)
(70 % sisämarkkinat, 80 % 3. maat)

Keino puuttua väärinkäyttöksiin/väärennöksiin

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

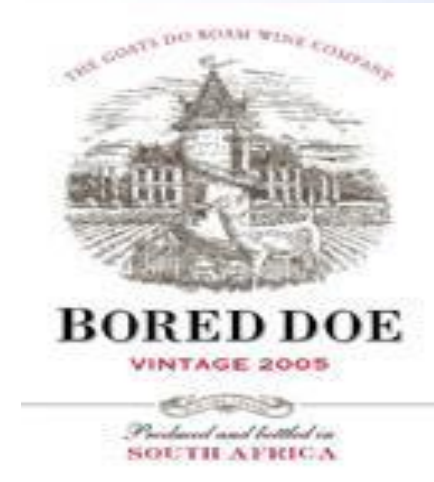
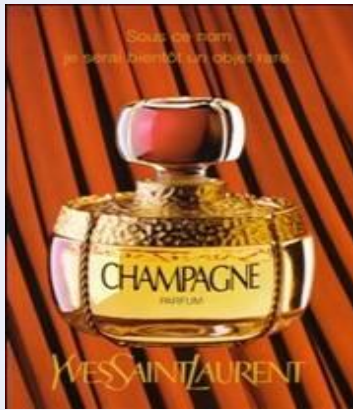

kaiku UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

HE

aik

Pyh

ous-

Vetoapua nimisuojausta brändin rakentamiseen?

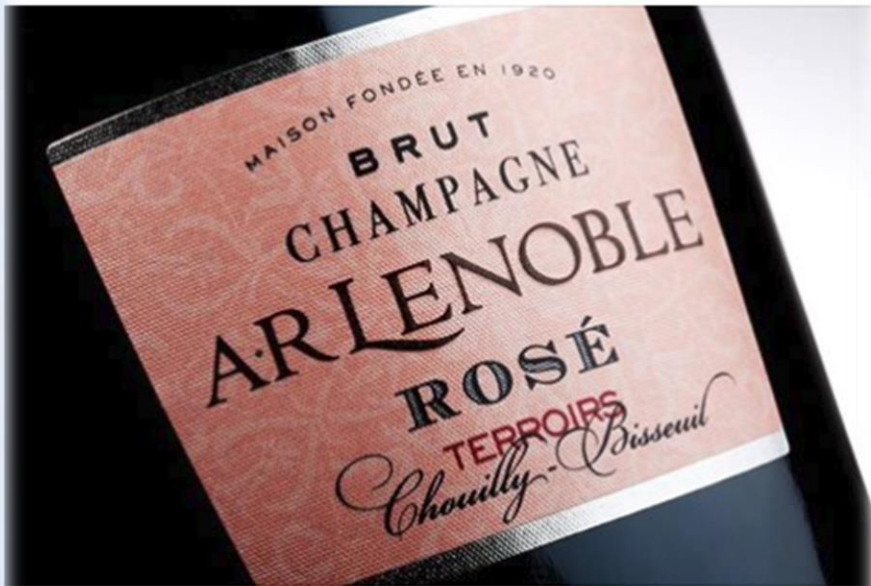

Champagne AR Lenoble lisäsi 4 uutta kuvaa.

Tykkää sivusta

7. helmikuuta kello 18:34 · 🌐

Three of our favourite things to pair with AR Lenoble Rosé Terroirs Chouilly-Bisseuil? Jamón serrano from Spain, Kalix Löjrom from Sweden, and Gouda (48 months) from the Netherlands. Not just for Valentine's Day but for every day!

RURALIA-INSTITUUTTI

CITY OF HELSINKI

<https://www.festivaldelprosciuttodiparma.com/en/contacts/>

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalousministeriö

HAASTEISTA

- Nimi
- Resurssipula
- Yritykset kokevat järjestelmän ”estävänä” eivät mahdollistavana
- Jo suojauksen saanut hakijaryhmittymä ja solidaarisuus ryhmässä
- Merkkiä ei käytetä
- Meille aikanaan omaleimaisia tuotteita unohdettu

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

CASE JUUSTOT

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku

UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Olaus Magnus (1555). Pohjoisten kansojen historia: Suomea koskevat kuvaukset. Historia de gentibus septentrionalibus.

"Kiitetyin maku on kuitenkin suomalaisten juustoilla, joita he valmistavat erinomaisesti useita tuhansia nauloja vuohenmaidosta. He lisäävät näiden juustojen makua ja kuuluisuutta vielä siten, että he savustavat niitä suopursun avulla, niin että niitä voidaan säilyttää hyvinä monta vuotta, varsinkin jos on kysymys muonavarastoista sodissa"

Den goda Ålandsosten som försvann, Nyheter 26.1.2007

Åboprofessorn Per Adrian Gadd skrev till och med att den "täflar ofta med mången Parmesanost om företrädet" (1759), och geografen och lantbrukaren Eric Tuneld höll osten från Åland som en bland de bästa som tillverkades i Sverige (1773).

Karjan antia taifi Suomi wiedä Ruotsiin. **Uhw**
enanmaan juusto oli ylistetty, ja jos siitä
tullista, mitä kaupungeissa maksettiin, voitai-
siin päättää tawaran hywyhtlä, niin weti se
wertoja Hollannin juustolle; sillä Hollannin
juustosta maksettiin leiwiskältä 2 äyriä hopias-
sa, "Uhwenanmaan elikä Suomen juustosta"
1³/₅ äyriä, mutta Ruotsin juustosta ainoasti
1 äyri. — Kalastus antoi hyvän tulon sekä

Hämäläinen, 03.11.1865, no. 44, p. 2

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Pariisin maailmannäyttely 1889:

GRAND-DUCHÉ DE FINLANDE.

1. **FABRITIUS (Erneste)**, à Sjoekulla. — Fromage. (PARC.)
2. **FRAENDILAE-BEURRERIE (Salin Joseph)**, à Kauhava. — Beurre salé et frais. (PARC.)
3. **HAMMAIÉN (G. W.)**, à Salo. — Beurre salé. (PARC.)
4. **HISINGER (F. L.)**, à Karis. — Beurre salé. (PARC.)
5. **KOIVISTO (Eero)**, à Wesilahti. — Fromage de lait de chèvre. (PARC.)
6. **KYROENKOSKI**, à Inatra. — Beurre salé et frais. (PARC.)
7. **WINTER (Th.)**, à Borga. — Beurre salé. (PARC.)

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

YHTEENVETONA

Suomalaiset elintarvikkeet ponnistavat omaleimaisesta ruokakulttuuristamme.

Luomu- ja nimisuojarahdit tarjoavat keinon erilaistua ja viestiä omaleimaisuudestamme.

Suomalaisten toimijoiden on työ itse tehtävä.

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku

UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

KIITOS!

marjo.sarkka@helsinki.fi

p.044-5906849

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku

UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Lähteet

Aitojamakuja.fi-sivusto <https://aitojamakuja.fi/nimisuoja/>

Delmestri, G., & Greenwood, R. (2016). How Cinderella became a queen: Theorizing radical status change. *Administrative Science Quarterly*, 61(4), 507-550.

European Commission. (2021). Directorate-General for Agriculture and Rural Development, *Study on economic value of EU quality schemes, geographical indications (GIs) and traditional specialties guaranteed (TSGs) : country fiches*, Publications Office., <https://data.europa.eu/doi/10.2762/063780>

eAmbrosia. <https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/#>

FAO. (2018). Strengthening sustainable food systems through geographical indications. An analysis of economic impacts. <http://www.fao.org/3/i8737en/l8737EN.pdf>

FiBL. (2023). Organic agriculture in Europe 2021. <https://www.fibl.org/en/info-centre/news/european-organic-farmland-and-market-continued-to-grow-in-2021>

Giview <https://www.tmdn.org/giview/>

Grunert, K. G. (2005). Food quality and safety: consumer perception and demand. *European review of agricultural economics*, 32(3), 369-391.

Vandecandelaere, E., Teyssier, C., Barjolle, D., Fournier, S., Beucherie, O., & Jeanneaux, P. (2020). Strengthening sustainable food systems through geographical indications: evidence from 9 worldwide case studies. *Journal of Sustainability Research*, 4(3)

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

kaiku UNIVERSITY OF HELSINKI

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

Maa- ja metsätalous-
ministeriö